

Régiók Bizottsága vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek: Jelentés a hagyományos, az ökológiai és a géntechnológiával módosított növények együtt-termesztésére vonatkozó nemzeti intézkedések végrehajtásáról”

(2007/C 57/03)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel a „Jelentés a hagyományos, az ökológiai és a géntechnológiával módosított növények együtt-termesztésére vonatkozó nemzeti intézkedések végrehajtásáról” című, a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett európai bizottsági közleményre (COM(2006) 104 final),

tekintettel az Európai Bizottság 2005. december 2-i határozatára, amely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikkének első bekezdése alapján kikéri a Régiók Bizottsága véleményét e tárgyban,

tekintettel a Háromtagú Elnökség 2006. április 25-i határozatára, amely szerint a „Fenntartható fejlődés” szakbizottságot megbízza e vélemény kidolgozásával,

tekintettel a géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló, 2003. szeptember 22-i 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾,

tekintettel az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 2002. január 28-i 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽²⁾,

tekintettel a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) környezetbe történő szándékos kibocsátásáról és a 90/220/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽³⁾,

tekintettel a géntechnológiával módosított kultúrnövények és a hagyományos ill. öko-kultúrnövények együtt-élésével kapcsolatos európai parlamenti állásfoglalásra (2003/2098 (INI)),

tekintettel a géntechnológiával módosított növények és a hagyományos és biogazdálkodás együttes jelenlétének biztosítására szolgáló nemzeti stratégiák és legjobb gyakorlatok kidolgozására vonatkozó iránymutatásokról szóló, 2003. július 23-i 2003/556/EK európai bizottsági ajánlásra,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. december 16-i saját kezdeményezésű véleményére a következő tárgyban: „Géntechnológiával módosított kultúrnövények, valamint hagyományos és biotermesztésű kultúrnövények együttélése” (CESE 1656/2004) ⁽⁴⁾,

tekintettel a „Fenntartható fejlődés” szakbizottság (előadó: Pietro MARRAZZO, Lazio tartomány elnöke (IT/PES)) által 2006. október 6-án elfogadott véleménytervezetre (CdR 149/2006 rev. 2),

1. mivel:

- 1.1 Az Európai Bizottság a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek készített, „Jelentés a hagyományos, az ökológiai és a géntechnológiával módosított növények együtt-termesztésére vonatkozó nemzeti intézkedések végrehajtásáról” című közleményében (COM(2006) 104 final) (a továbbiakban: Jelentés) arra törekszik, hogy a géntechnológiával módosított, a hagyományos és az ökológiai kultúrák együtt-termesztésének témakörében a környezeti és az egészségügyi szempontokat a gazdaságiaktól elválasztva kezelje.
- 1.2 Az emberi egészséget és a környezetet veszélyeztető kockázatok hiányára irányuló vizsgálat a géntechnológiával módosított termék a 2001/18/EK irányelv által előírt engedélyezési eljárásának csupán egy szakaszát jelenti. Ugyanez az eljárás egyedi intézkedéseket tartalmaz az együtt-termesztés témakörében, amelyek alkalmazása kötelező.

⁽¹⁾ HL L 268., 2003.10.18.

⁽²⁾ HL L 31., 2003.2.1.

⁽³⁾ HL L 106., 2001.4.17.

⁽⁴⁾ CESE 1656/2004.

- 1.3 A jelen vélemény célja, hogy az együtt-termesztésről folyó, csupán a gazdasági szempontokra összpontosító vitát a megelőzés elve által diktált elővigyázatossági intézkedések felé irányítsa. A hagyományos és az ökológiai mezőgazdasági kultúrák is részei a környezetnek, ezért a megelőzés elvének megfelelően védendőek. Mivel 2004-ben lejárt a GMO-k behozatalára vonatkozó európai moratórium, az Európai Unió területén növekszik a GMO-termékekre kiadott engedélyek száma; meg kell akadályoznunk tehát a visszafordíthatatlan hatásokat és a spekulatív manővereket.
- 1.4 Az együtt-termesztés módszere csak akkor valósítható meg megfelelően, ha az egészségügyi és környezeti szempontok összhangban vannak a gazdaságiakkal. A mezőgazdaság valamennyi formáját – hagyományos, ökológiai, vagy a géntechnológiát felhasználó – garantáló együtt-termesztés megvalósításának az feltétele, hogy megfeleljünk valamennyi termesztési mód védelmi igényeinek. A hagyományos, az ökológiai és a géntechnológiát felhasználó mezőgazdaság valamennyi formájának ugyanakkora létjogosultsággal kell rendelkeznie – a gazdasági fontosságot megelőzően –, különben az „együtt-termesztés” fogalma elveszítené értelmét.
- 1.5 A 2006. április 4. és 6. között megrendezett bécsi konferencián az EU helyesebbnek tartotta, ha nem foglal el szilárd álláspontot az együtt-termesztéssel kapcsolatban, és meghagyja a gazdálkodóknak a választás szabadságát a hagyományos, az ökológiai vagy a géntechnológiát felhasználó termesztési mód között. Az alkalmazott indokolás két érvből áll: az első az egyes tagállamok területi különbözőségeiben rejlik, a második pedig a mostanáig gyűjtött kevés tapasztalatból eredő eltérő eredményekben.
- 1.6 A piacnak kell tehát megtalálnia a saját fejlődési ütemét, akár a fogyasztók döntései révén is, akik szabadon választhatnak, hogy megveszik-e vagy sem a GMO-termékeket.
- 1.7 A témakörben illetékes nemzeti hatóságok részt vettek a 2006. június 19-i szakmai találkozón, továbbá a 2001/18/EK irányelv értelmében illetékes hatóságok 2006. július 3-i értekezletén; a következő találkozót 2007. január végére tűzték ki, a burgonyáról, a BT11 kukoricáról és az 1570 kukoricáról zajló vita folytatása céljából.
- 1.8 Az ezen találkozók során kialakított irányvonalak megegyeznek abban, hogy beemelik a vitába az egészség és a környezet védelmével kapcsolatos problémákat: nyolcból hét tagállam emelte ki ismételten a megelőzés elvének kulcsszerepét; a BT11 kukorica vonatkozásában kilencből nyolc tagállam továbbította észrevételeit, amelyeket az Európai Élelmiszerbiztonsági Hivatal (EFSA) nem vett figyelembe; az 1570 kukoricával kapcsolatosan kilencből nyolc tagállam panaszolta fel a környezeti hatásokra vonatkozó tudományos adatok elégtelenségét; a felügyeleti terveket illetően az EFSA kilencből hét esetben nem vette figyelembe a továbbított kritikus észrevételeket.
- 1.9 Az európai jogszabályok határozottan előírják az emberi egészséget és a környezetet fenyegető esetleges kockázatok állandó figyelemmel kísérésének szükségességét; ezért ellentmondásosnak tűnik az a megközelítés, amely a rendszerek együttes jelenlétével kapcsolatosan pusztán a gazdasági szempontokra helyez súlyt.

A fentiek igazolására emlékeztetünk az alábbiakra:

- 1.10 Az elővigyázatosság elve – ahogyan azt a 178/2002/EK rendelet 7. cikke meghatározta – a kockázatkezelési elemzés módszereként jelenik meg; alkalmazása elengedhetetlen a lehetséges veszély fennállása esetén, amikor a tudományos megítélés bizonytalansága nem teszi lehetővé a biztonság a priori jellegű, átfogó értékelését (Európai Bíróság, 2003. szeptember 9-i ítélet, C-236/01. számú peres ügy).
- 1.11 Az elővigyázatosság elve eredeti megfogalmazásában a fenntartható fejlődés elvéből eredt.
- 1.12 A fenntartható fejlődés elve az emberi tevékenység és a globális biofizikai környezet egymásra hatásából kialakult viszonyként határozható meg. Ezt a viszonyt oly módon kell kezelni, hogy egyrészt lehetővé váljon az egyének fejlődése, másrészt a globális biofizikai egyensúly védelme, megőrizve a kettő közötti helyes egyensúlyt.
- 1.13 Szükségesnek tartottuk röviden utalni az elővigyázatosság elve, valamint a fenntartható fejlődés definíciójára, mivel elválaszthatatlanok a mezőgazdasági rendszerek együttes jelenlétének helyes megvalósításától.

- 1.14 Az egységes mutatókról szóló rendelet ⁽⁵⁾, a jegyzékekről szóló határozat ⁽⁶⁾, valamint a 2003/1829/EK rendelet végrehajtási rendelete elzárják az utat a mezőgazdasági rendszerek együttes jelenlétéhez kapcsolódó kritérium helyes módon való empirikus alkalmazása előtt, amelynek az átláthatóság biztonsága és a nyomon követhetőség keretében kellene történnie.
- 1.15 A szabályozás kiegészítéseként és lezárásaként jött létre azon termékek és takarmányok címkézésére és nyomon követhetőségére vonatkozó kötelezettség, amelyek GMO-tartalma a technikailag elkerülhetetlen, véletlen keveredés következtében meghaladja a tűréshatárt.
- 1.16 A megközelítésmódot tehát az elővigyázatosság jellemzi, amely előírja a kockázatok gondos értékelését és ellenőrzését a GMO-k felhasználásával létrehozott termékekre irányuló kutatási tevékenységek, valamint e termékek gyártásának és forgalmazásának megkezdése előtt.
- 1.17 Soha sem hallgatják el az emberek vagy az állatok egészségére, valamint a környezetre vonatkozó kockázatot, amelyre rendszeresen utal valamennyi közösségi jogi aktus preambuluma.
- 1.18 Az új, géntechnológiával módosított termékeknek az EU területén való forgalmazásához szükséges, hogy szembesüljünk és számot vessünk a mezőgazdaságban a véletlenszerű genetikai szennyeződés kockázatával, valamint azzal a gazdasági hatással, amit a GM és a hagyományos kultúrák keveredése idézhet elő.
- 1.19 Az Európai Unió mostanáig csekély számú GMO-variánsra adott engedélyt, illetve rendelte el bevezetésüket valamennyi tagállam vonatkozásában.
- 1.20 Mindez jogszerűvé tette a géntechnológiával módosított növénykultúrák fokozatos bevezetését Európában, ugyanakkor éles kritikákat váltott ki amiatt, hogy e növények kevésbé képesek együtt élni az egyéb kultúrákkal, valamint amiatt, hogy nem bizonyított a GMO-knak a – differenciált genetikai örökségként felfogott – környezettel, valamint az emberi egészséggel szembeni ártalmatlansága.
- 1.21 A közösségi szabályozás említi a véletlenszerű szennyezés kockázatát: eszerint a GMO-k véletlenszerű behatolása az ökológiai vagy a hagyományos kultúrákba „technikailag elkerülhetetlen”; tagadja tehát a zéró tolerancia elérésének lehetőségét.
- 1.22 A véletlenszerű szennyezés többletköltségekkel jár a hagyományos és a biotermesztést folytató gazdálkodók számára, egyrészt a szennyezés elkerülése érdekében foganatosítandó intézkedések előkészítése, másrészt a biotermesztés meghiúsítása miatt, amelynek ismertetőjegyei éppen a termesztési módszer és a termesztés eredményének tisztasága.
- 1.23 Védelmet kell minden egyes mezőgazdasági vállalkozó gazdasági kezdeményezési szabadságát, amely nem csupán a gazdaságilag jövedelmezőbb rendszer választásában nyilvánul meg, hanem annak szükségességében is, hogy a választott növénykultúrákat egymástól elkülönítetten kell tartani, a kölcsönös szennyeződés elkerülése végett.
- 1.24 Másrészt védelmet kell a fogyasztói döntés szabadságát a megvásárolni kívánt termékre vonatkozóan, megőrizve annak integritását akár a kereskedelmi forgalomba hozatal során, akár a termesztés azt megelőző szakaszában. Mindez a nyomon követhetőség és a mezőgazdasági termelői láncolatok szennyeződésének elkerülése révén lehetséges.
- 1.25 Az Európai Unióban csak engedélyezett GMO-k termesztetők vagy forgalmazhatók. Az egészségügyi és környezeti szempontokat a géntechnológiával módosított szervezetek környezetbe történő szándékos kibocsátásáról szóló 2001/18/EK irányelv és a géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló 1829/2003/EK rendelet szabályozza.
- 1.26 A 1829/2003/EK módosító rendelettel bevezetett 2001/18/EK irányelv 26. cikke felkéri a tagállamokat arra – anélkül azonban, hogy a tagállamokra intézkedés meghozatalának kötelezettségét róna –, hogy hozzanak az együtt-termesztésről megfelelő nemzeti intézkedéseket a GMO-k egyéb termékekben való nem szándékos előfordulásának elkerülése érdekében.

⁽⁵⁾ A Bizottság 65/2004/EK rendelete (2004. január 14.) a géntechnológiával módosított szervezetek egyedi azonosítóinak kialakítására és hozzárendelésére szolgáló rendszer létrehozásáról, HL L 10., 2004.1.16.

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/18/EK irányelve (2001. március 12.) a géntechnológiával módosított szervezetek környezetbe történő szándékos kibocsátásáról és a 90/220/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről, HL L 106., 2001.7.14.

- 1.27 A 2001/18/EK irányelv 22. cikke előírja, hogy a tagállamok nem tilthatják meg, nem korlátozhatják, illetve nem gátolhatják meg az engedélyezett GMO-k forgalomba hozatalát.
- 1.28 A 2003. július 23-i 2003/556/EK bizottsági ajánlás alapvető jelentőségű iránymutatásokat szab meg. Ezen ajánlás preambulumban az Európai Bizottság
- pontosítja, hogy „a 2001/18/EK irányelv által előírt engedély végleges megadását célzó eljárás kötelezően alkalmazandó egyedi intézkedéseket tartalmaz az együtt-termesztés tárgyában, amelyek az emberi egészség és a környezet védelmére irányulnak”;
  - felpanaszolja az együtt-termesztés helytelen megvalósításából adódó kockázatokat, lehetséges gazdasági hátrányokat, a géntechnológiával módosított és a géntechnológiával nem módosított növények közötti keveredés által kiváltott hatást, és kijelenti: a legmegfelelőbb intézkedéseket kell alkalmazni a keveredés kockázatának minimálisra csökkentése érdekében;
  - javasolja, hogy minden egyes tagállam fogadjon el „nemzeti stratégiákat és bevált gyakorlatokat” területei sajátos mezőgazdasági jellemzőinek tekintetbevételével.
- 1.29 Kizárt tehát – mivel nem megvalósítható – a „zéró tolerancia”; az együtt-termesztést azonban az elővigyázatosság módszerével kell megvalósítani a „bevált gyakorlatok” révén, a „visszafordíthatatlan hatások” elkerülése céljából.

2006. december 6-án, 67. plenáris ülésén elfogadta az alábbi véleményt.

2. A Régiók Bizottsága álláspontja

A Régiók Bizottsága

2.1 Előzetes kérdések

Az alábbi, a mezőgazdasági rendszerek együttes jelenléte és az agrobiodiverzitás védelme helyes megvalósításának szempontjából alapvető jelentőségű problémákat **emeli ki**:

2.1.1 Az ellenőrzések elégtelensége

- elégtelennek **tartja** a jelenlegi ellenőrzési rendszert, és **utal** az Európai Tanácsban 2006. március 9-én lezajlott orientációs vita eredményeire, amelynek során a tagállamok nagy része a GMO-engedélyezési eljárásokban az EFSA által végrehajtott tudományos értékelések rendszerének javítását kérte, ugyanakkor felpanaszolta az EFSA intézkedéseinek hiányosságát és azt a ténnyt, hogy döntései gyakran nem veszik figyelembe a tagállamok tudományos értékeléseit.

2.1.2 A kockázatértékelési eljárás elégtelensége

- kiemeli**, hogy a 2001/18/EK irányelvben foglalt kockázatértékelést ugyanaz az alany végzi, aki a GM-termék forgalmazásában érdekelt, a tagállamok illetékes hatóságai, valamint az Európai Élelmiszerbiztonsági Ügynökség (EFSA) feladata pusztán a bemutatott adatok helyességének értékelése;
- javasolja** kockázatok felmerülése esetén a GMO-k engedélyezésének módosítására vagy visszavonására irányuló eljárás egyszerűsítését és szigorítását, hogy elkerülhető legyen a kereskedelmi forgalomba hozatal vagy a zárt rendszerben való felhasználás fenntartása az engedély visszavonásáig vagy módosításáig tartó várakozási időszakban;

- kívánatosnak tartja** a jelenlegitől eltérő felügyeleti rendszert a termék kereskedelmi forgalomba hozatalának és forgalmazásának teljes szakasza alatt, amely kettős ellenőrzési eljárást ír elő, valamint azon esetek számának csökkentését, amelyeknél a 2001/18/EK irányelv értelmében „egyszerűsített” eljárás alkalmazható.

2.1.3 A vetőmagokkal kapcsolatos szabályozás elégtelensége

- úgy **véli**, hogy a vita egyik kulcsponthoz a vetőmagokra vonatkozó küszöbérték meghatározása, valamint hogy a rendszerek együttes jelenléte nem működhet, ha a felhasznált vetőmagok nem tiszták;
- az együtt-termesztést emellett olyan módszernek **tekinti**, amely lehetővé teszi a mezőgazdaság valamennyi formája létezésének tiszteletben tartását; értéke azonban eleve megsemmisülne, ha a növénykultúrákban lehetséges lenne a nem tiszta vetőmagok felhasználása.

2.1.4 A hagyományos és az ökológiai mezőgazdasági rendszerek számára megállapított 0,9 százalékos küszöbérték által nyújtott elégtelen védelem

- úgy **véli**, hogy a keveredés 0,9 százalékos küszöbértéke csökkenti az ökológiai termesztési módszer tisztaságát;
- ezen előfeltevés alapján úgy **véli**, hogy – amennyiben a zéró tolerancia megvalósíthatatlan – az ökológiai termesztésre vonatkozó százalékos küszöbértéknek a nulla felé kell tendálnia, a GMO-k jelenlétét ily módon a technikailag elkerülhetetlen szintre csökkentve, mégpedig a véletlenszerű keveredés megakadályozására alkalmas intézkedések fogantatásáig;
- túlságosan magasnak **tartja** továbbá a 0,9 százalékos küszöbértéket a hagyományos mezőgazdaság vonatkozásában, mivel az éveken át, ismételt előforduló genetikai szennyeződés gyorsan a környezet és az élelmiszergyártási lánc nagymértékű szennyezéséhez vezethet.

2.1.5 a védzáradék mint egyetlen korrekciós módszer elégtelensége az egészséget és a környezetet sújtó veszélyek felmerülése esetén:

- a) **emlékeztet** arra, hogy az európai szabályozás a 2001/18/EK irányelv 23. cikkében védzáradékot tartalmaz annak megakadályozására, hogy az elővigyázatosság elve közvetlenül kerüljön alkalmazásra, amely ugyanezen irányelv (4), (5), (6), (8), (16), (19), (20), (22) és (56) preambulumbekkezdésén alapul;
- b) **felpanaszolja** az eljárás túlzott bonyolultságát, és **kívánatosnak tartja**, hogy a védzáradék alkalmazásának lehetősége – amely jelenleg kizárólagosan a tagállamok hatáskörébe van utalva – decentralizálás vagy a nemzeti jogszabályok segítségével történő hatáskör-átruházás révén terjedjen ki a területi hatóságokra vagy a régiókra is;
- c) **utal** arra, hogy az EK-Szerződés 95. cikkének (5) bekezdése alapvetően további védőintézkedéseket is lehetővé tenne, valamint **sajnálataát fejezi ki** a Bizottság korlátozó döntéshozatali gyakorlata miatt az e rendelkezésre hivatkozó tagállamok intézkedései esetében.

2.2 Az Európai Bizottság Közleményével kapcsolatos általános megjegyzések

2.2.1 **hangsúlyozza** az alábbiak fontosságát: a tagállamok közötti szoros együttműködés, valamint az együtt-termesztéssel kapcsolatban folytatott kutatás eredményeinek cseréje;

2.2.2 **elengedhetetlennek tartja**, hogy az együtt-termesztési intézkedések lehetővé tegyék a mezőgazdasági hasznosítás típusainak és módozatainak sokféleségét, azaz a választás szabadságát a gazdálkodók és a fogyasztók számára;

2.2.3 **hangsúlyozza** annak szükségességét, hogy teljes körű és objektív tájékoztatás álljon az érdekelt felek és a polgárok rendelkezésére a GMO-kkal és az együtt-termesztéssel kapcsolatban;

2.2.4 **kiemeli** azt a tényt, hogy az EU-ban rendkívül korlátozottak a géntechnológiával módosított növénykultúrák területén gyűjtött tapasztalatok;

2.2.5 **támogatja** az Európai Bizottság azon szándékát, hogy több információt szerezzen a nemzeti felelősségi rendszerekre és azoknak az együtt-termesztést szabályozó előírásokkal való kapcsolataira vonatkozóan;

2.2.6 **kiemeli** azt a tényt, hogy négy tagállamban az együtt-termesztés területén való jogalkotás is a régiók hatáskörébe tartozik, míg más esetekben a regionális és/vagy helyi szervek felelősek az együtt-termesztési intézkedések végrehajtásáért;

2.2.7 **emlékeztet** az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság álláspontjára, egyben **megerősíti** azt. Az EGSZB együttes jelenlétről szóló véleményében megjegyzi, hogy szabályozni kell a természetvédelmi területek védelméről szóló intézkedéseket a természetes élőhelyek, a vadon élő növények és állatok védelméről szóló 92/43/EGK irányelv, a vadon élő madarak védelméről szóló 79/409/EGK irányelv értelmében, továbbá az egyéb ökológiai szempontból érzékeny területek védelmét, nemzeti és helyi szinten egyaránt;

2.2.8 **kiemeli, hogy** a GMO-kísérletek által érintett, Lazio tartományban található talajokkal kapcsolatban végzett nyilvános tanulmányok kimutatták a transzgenek lehetséges fenn-

maradását a földterületen, főként meghatározott talajklíma-feltételek között, valamint azt, hogy a transzgenek a talajból a vízbe kerülhetnek;

2.2.9 **úgy véli**, hogy az egy meghatározott GMO termesztéséhez kapcsolódó kockázatok valóban elmélyült és független értékelése csak helyi alapon, specifikus tanulmányok segítségével történhet;

2.2.10 **kiemeli** azt a tényt, hogy számos helyi és regionális hatóság ellenezte a GMO-kultúrákat a saját területein, és e területeket „GMO-mentes” (vagy „GMO-free”) területekké nyilvánította. Ezen hatóságokat összefogó hálózatok is létrejöttek, köztük például a 40 GMO-mentes régió és helyi önkormányzat hálózata. Egyes regionális önkormányzatok GMO-mentes területi státuszukat törvényben is próbálták rögzíteni. Egy ilyen intézkedés jogszerűsége jelenleg az Európai Bizottság és Felső-Ausztria tartomány közötti jogvita tárgya az Európai Bíróságon;

2.3 A már engedélyezett szegregációs gyakorlatokkal és módszerekkel kapcsolatban

2.3.1 **megjegyzi**, hogy az Európai Bizottság közleményében kiemeli: „kevés a GMO-kultúrákkal kapcsolatosan gyűjtött gyakorlati tapasztalat”;

2.3.2 **hangsúlyozza**, hogy következképp nem léteznek abszolút módon olyan „már engedélyezett” elkülönítési gyakorlatok és módszerek, amelyeket az érintetteknek követniük kellene a kockázatmentes együtt-termesztés megvalósítása érdekében;

2.4 Az arányossággal kapcsolatban

2.4.1 **felhívja** a figyelmet arra, hogy az Európai Bizottság 2003/556/EK ajánlása bevezeti az arányosság paraméterét, ami olyan elvként értelmezendő, amely szerint az együtt-termesztési intézkedéseknek meg kell felelniük a hatékonyság és a gazdasági hatáshatóság követelményeinek, valamint arányosnak kell lenniük;

2.4.2 **megjegyzi**, hogy a rendelet által megszabott, a „technikailag elkerülhetetlen” keveredésre vonatkozó toleranciahatárok csupán arra vonatkoznak, hogy meghatározzák: mely határérték felett válik kötelezővé a címkézés, nem pedig az együtt-termesztésre vonatkozó korlátozást írják elő.

2.5 A megfelelő mérték megválasztásával kapcsolatban

2.5.1 **megjegyzi**, hogy az együtt-termesztés megvalósítási szintjét illetően a Jelentés szerint a tagállamok e területen alkalmazott megközelítésmódjai túlnyomórészt egészen kis léptékűek és legtöbbször a szomszédos gazdaságok szabályozására irányulnak, nem pedig regionális léptékű intézkedések alkalmazására;

2.5.2 **úgy véli** tehát, hogy a megvalósítás szintjének opcióként még hosszú ideig elképzelhetetlenek a – mostanáig nagyléptékben és hosszú időtartamon keresztül kevéssé kipróbált – intézkedések;

2.5.3 **kiemeli**, hogy a jelenlegi tudományos kutatást és a hatályos jogszabályi keretet tekintve nem az egyes mezőgazdasági üzemek szintje a leginkább megfelelő szint az együtt-termesztés megvalósításához, hanem a régiók vagy helyi önkormányzatok.

2.6 A felelősségi szabályokkal kapcsolatosan

2.6.1 **tudomásul veszi** az Európai Bizottság megállapítását, amely szerint sok tagállamban tapasztalható tendencia, hogy a GMO-k géntechnológiával nem módosított növények közé való keveredéséből származó gazdasági kár a polgári jogi felelősség hatálya alá esik;

2.6.2 **hangsúlyozza**, hogy ez nem az egyedüli, kötelezően követendő az orientáció; mivel az ajánlás felruhazza az összes tagállamot az idevágó hatáskörrel, és a büntetőjogi vagy a közgazgatási felelősség rendszerei is alkalmazhatók;

2.6.3 **emlékeztet** ezenkívül arra, hogy a 2001/18/EK irányelv elrendeli a tagállamok nemzeti jogalkotási hatásköreinek változatlanul hagyását a környezeti felelősség témakörében.

2.7 A felügyelettel és az értékeléssel kapcsolatosan

2.7.1 **felhívja** a figyelmet arra, hogy az Európai Bizottság ajánlása, amely szerint az együtt-termesztés területén elfogadott irányítási intézkedéseket, valamint eszközöket állandó felülvizsgálatnak, valamint értékelésnek kell alávetni, ténylegesen előírta a tagállamok számára azt a kötelezettséget, hogy hozzanak létre megfelelő ellenőrzési és felülvizsgálati rendszereket;

2.7.2 **tudomásul veszi** azon, az Európai Bizottság által észlelt tény, hogy sok tagállam – mivel a GMO-kultúrák száma csekély – még nem készítette el a felügyeletre és értékelésre vonatkozó programokat;

2.7.3 **aggodalommal** észleli, hogy azokban a tagállamokban, ahol az eltérő piaci érték révén különbséget tesznek a GMO-takarmányok és a GMO-t nem tartalmazó takarmányok között, és/vagy amelyekben a termékek sajátos jellege vagy védett eredete nemzeti büszkeség forrása és hozzáadott értéket képvisel, ott a GMO és nem GMO piacok kijelölése a fogyasztói elégedettség, következképpen a piaci ár csökkenéséhez vezetne, amely gazdasági veszteségekkel is járhat;

2.8 A biotermesztéssel kapcsolatosan

2.8.1 **megállapítja**, – azonban **nem ért egyet vele** –, hogy az esetleges GMO-tartalom tekintetében a GMO-t tartalmazó termékekre vonatkozó közösségi jogszabályok által megszabott küszöbértékek megkülönböztetés nélkül alkalmazandók a hagyományos, valamint a biotermesztésű mezőgazdasági termékekre;

2.8.2 **hangsúlyozza**, hogy a biotermesztés módszerére vonatkozó rendelet értelmében tilos a GMO-k alkalmazása e termesztésben; nem használhatók tehát a termelési folyamatban olyan anyagok – beleértve a vetőmagokat – amelyek címkéje jelzi a GMO-k jelenlétét;

2.8.3 **hozzáfűzi**, hogy az Európai Bizottság nem említi meg a biotermesztést;

2.8.4 határozottan **felhívja a figyelmet** a zéró toleranciát lehető legjobban megközelítő küszöbérték alkalmazásának szükségességére a biotermesztés vonatkozásában.

2.9 A vetőmagok tisztaságára vonatkozó jogszabályokkal kapcsolatosan

2.9.1 **megjegyzi**, hogy a vetőmagok a biotechnológiai innovációknak a mezőgazdasági termesztésben, valamint a környezetben való szándékos vagy nem szándékos terjesztésének eszközei, ily módon az együtt-termesztés alapvető jelentőségű változóját képviselik;

2.9.2 **utal** az Európai Parlament 2003/2098(INI) állásfoglalásában szereplő álláspontra, amely szerint a vetőmagok GMO-tartalmához kapcsolódó információk az előfeltételét képezik a 2001/18/EK irányelv szabályos alkalmazásának, különösen ami a GMO-k emberi egészségre és a környezetre kifejtett kedvezőtlen hatásainak felügyeletét, a nyomon követhetőséget és a vészhelyzetekben foganatosítandó intézkedéseket illeti;

2.10 Az intézkedések megválasztásával kapcsolatban

2.10.1 **úgy véli**, hogy meg kell határozni a legalkalmasabb intézkedéseket az együtt-termesztés kockázatainak végtelenül kicsi, de legalábbis a lehető legalacsonyabb szinten való tartásához;

2.10.2 **hangsúlyozza**, hogy a „bevált gyakorlatok” az elkülönített termesztés módszereiként határozhatók meg, amelyek önmagukban lehetővé teszik az együtt-termesztést;

2.10.3 **egyetért** azzal a megállapítással, hogy korlátozottak a rendelkezésre álló tudományos ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok a bevált gyakorlatok és intézkedések meghatározását és alkalmazását illetően, tehát az intézkedéseknek korlátozó és egyedi jellegűeknek kell lenniük;

2.10.4 **felhívja a figyelmet** arra, hogy az Európai Bizottság által pontosan meghatározott, az együtt-termesztés megvalósítása során az elővigyázatosság védelme érdekében végrehajtandó intézkedések sejtetni engedik, hogy ez a szükséges gondosság meghiúsíthatja az együtt-termesztés megvalósítását, vagy olyannyira nehézkessé és költségessé teszi azt, hogy gazdaságtalanná válik;

2.10.5 **emlékeztet** arra, hogy az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság az együtt-termesztésről szóló idézett véleményben javasolta a GMO-k termesztésének megtiltását azon esetekben, amikor az ugyanazon vagy hasonló növénykultúrákhoz tartozó növények hagyományos termesztése lehetetlenné vagy rendkívül nehézvé válik;

2.10.6 **egyetért** az Európai Parlament 2003/2098(INI) állásfoglalásában kifejezett állásponttal, amely szerint a GMO-k termesztéséről való önkéntes vagy regionális szintre korlátozódó lemondás lehet a leghatékonyabb és legelőnyösebb eszköz az együtt-termesztés biztosítására;

2.10.7 a 2003/556/EK ajánlással összevetve az Európai Bizottság megközelítését korlátozott értékűnek **tartja**, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy 2003-tól mostanáig a tudományos kutatás kevés új eredményt ért el, és az együtt-termesztésre vonatkozó gyakorlati tapasztalatok nem jelentősek; ezért szükségesnek **ítéli** a közép- és hosszú távon mérvadóbb tudományos eredmények kivárását, tekintettel arra, hogy számos tagállamban szünetelnek a kísérletek;

2.10.8 ebben a tekintetben **támogatja** annak szükségességét, hogy az Európai Bizottság speciális eszközöket határozzon meg a kutatás finanszírozására annak érdekében, hogy regionális és helyi szinten ki lehessen értékelni a GMO szociális-gazdasági hatásait;

2.10.9 **hangoztatja**, hogy a helyi és a regionális hatóságok – mint egységes közigazgatási területek – a legmegfelelőbb szintet jelentik a GMO-kultúrák bevezetése által előidézett hatások értékelésére minden egyes területen, a fenntartható fejlődés elvével összeegyeztethető együtt-termesztési intézkedések meghatározására, a helyi érdekek tiszteletben tartására, valamint a lehetséges megoldások végrehajtására.

2.11 A kockázatkezeléssel kapcsolatosan

2.11.1 **tudomásul veszi** azon tényt, hogy bár a géntechnológiával módosított engedélyezett termékek csak a 2001/18/EK irányelv 23. cikkének, illetve az EK-Szerződés 95. cikke (4) vagy (5) bekezdésének rendelkezései alapján tilthatók be, meg kell felelniük az együtt-termesztés biztonságos megvalósítását irányító elővigyázatossági elveknek;

2.11.2 **felhívja a figyelmet** arra a tényre, hogy amennyiben az engedély megadását követően környezeti vagy egészségügyi kockázatot észlelnek, megindítható az engedély visszavonására irányuló vagy a kibocsátás feltételeit módosító eljárás; **kiemeli**, hogy tekintettel a tudományos kutatás folyamatos fejlődésére, a jövőben olyan kockázati profilokat határozhatnak majd meg, amelyek jelenleg tudományosan nem igazolhatók;

2.11.3 kockázatok felmerülése esetén rendkívül hosszadalmasnak és bonyolultnak **ítéli** az engedély módosítására vagy visszavonására irányuló folyamatot, és a felüyeleti rendszert elégtelennek tartja jelenlegi formájában; **felhívja a figyelmet** arra, hogy veszélyekkel jár a kereskedelmi forgalomba bocsátás vagy a zárt rendszerben való felhasználás fenntartása az engedély visszavonásáig vagy módosításáig tartó várakozási időszakban;

2.11.4 **felhívja a figyelmet** arra a néhány, már több éve géntechnológiával módosított növényeket termeszto országban jellemző tendenciára, hogy újragondolják álláspontjukat, és új egyensúly kialakítására törekcsenek bizonyos olyan területek és növénykultúrák között, amelyeket a genetikai módosulásokkal szembeni ellenállás formáit mutató kártevők is veszélyeztetnek.

3. A Régiók Bizottsága ajánlása

3.1 **kéri**, hogy mindenekelőtt határozzák meg a 2.1. pontban említett előzetes kérdésekre irányuló korrekciós intézkedéseket. Az ellenőrzésekkel, az egészségi és környezeti kockázatok értékelésével kapcsolatos új eljárások, a vetőmagok tisztasága, a védzáradék alkalmazási jogának kiterjesztése, a „bevált gyakorlatok” mint a közép- és hosszú távú tudományos kutatások eredményei gyakorlati alkalmazásának lehetősége, valamint a tolerancia küszöbértékeinek újra-meghatározása az első lépést jelentik a rendszerek együttes jelenléte helyes megvalósítása felé; az előbbi korrekciós intézkedések hatálybalépéséig a már létező, a tagállamok által az elővigyázatosság elvének alkalmazásával hozott, bizonyos GMO-termékekre vonatkozó tiltások érvényben maradnak;

3.2 **úgy véli**, hogy a természetvédelmi területek, valamint az ökológiai szempontból érzékeny területek védelmét szolgáló intézkedéseket szabályozni kellene; ennek szükségességét az

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság már az együttes jelenlétről szóló véleményében (CESE 1656/2004) is kifejezte;

3.3 **úgy véli**, hogy szorosabb együttműködés szükséges az Európai Élelmiszerbiztonsági Ügynökség és az együtt-termesztés területén illetékes nemzeti hatóságok között, ezért **felkéri** az Európai Bizottságot, hogy ebben az értelemben haladjon tovább a már megkezdett úton;

3.4 szükségesnek **ítéli** a regionális és helyi hatóságok aktív részvételét az együtt-termesztéssel kapcsolatos konzultáció folyamatában, és **kéri** az Európai Bizottságot, hogy rendszerezettebb és átfogóbb formában vegye tekintetbe a regionális és a helyi dimenziót az együtt-termesztésről szóló, 2008-ban bemutatandó jelentésben;

3.5 **kéri**, hogy részt vehessen az együtt-termesztés megvalósításához kapcsolódó előzetes kérdések megoldását segítő közösségi jogszabályok kidolgozásában, önálló, azonban összhangban lévő álláspontok kialakítása céljából, valamint megakadályozandó a szabályozás nyilvánvaló különbségei által jellemzett helyzetek kialakulását, amelyek szabálytalan befektetési tőkeáramlást eredményezhetnek azon területek irányába, ahol a jogszabály nagyobb szabadságot biztosít;

3.6 **felkéri** a tagállamokat, hogy készítsenek az elfogadandó irányítási intézkedések és eszközök megfelelő felüyeletére és értékelésére irányuló programokat;

3.7 **kéri**, hogy a GMO-k meghatározott területre való bevezetését előzzék meg specifikus tanulmányok, továbbá **felkéri** az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy programok és források meghatározása által kötelezzék el magukat a legnagyobb mértékű technikai és pénzügyi támogatás nyújtása mellett regionális és helyi szinten is;

3.8 **kiemeli** annak szükségességét, hogy az együtt-termesztésre vonatkozó nemzeti és regionális előírások kifejezetten utaljanak az elővigyázatosság elvére;

3.9 **kéri** az Európai Bizottságtól, hogy jogalkotási javaslatának megalkotása során kellő mértékben vegye figyelembe a következőket:

- a) a termelői láncolatok elkülönítésének minimális távolságairól szóló nemzeti vagy helyi útmutatások harmonizálásának szükségessége, a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartásával;
- b) a határörvezetekre és a határokon átnyúló behozatalokra vonatkozó közösségi szabályozás, a Cartagénai Jegyzőkönyvben foglaltak betartásával;
- c) a 0,9 százalék alatti és a zéró toleranciát a lehető legjobban megközelítő egységes küszöbértékek közösségi meghatározása a hagyományos termesztési módszer vonatkozásában. A vetőmagok és a biotermesztési módszer esetében a küszöbértéknek nullának kell lennie;
- d) az a tény, hogy az elkülönítés módszereire és a termelési láncra, valamint a vetőmagokra vonatkozó bevált gyakorlatok kidolgozása és a tudományos és gazdasági adatok értékelése leküzdhetetlen – nem ideológiai, hanem tapasztalati jellegű – akadályt jelenthet a különböző mezőgazdasági rendszerek együttes jelenlétének megvalósításában: bizonyos körülmények között az együttes jelenlét megvalósíthatatlan vagy gazdaságtalan;

e) az a tény, hogy léteznek egységes, a saját területükön belül kötelező erővel bíró jogalkotási hatáskörökkel felruházott közigazgatási szervek, amelyek jogalkotói függetlenségét nemzeti törvény vagy az alkotmány ismeri el, és a szubszidiaritás elve alapján e közigazgatási egységek számára el kellene ismerni, hogy nem képesek alkalmazkodni az elővigyázatossághoz és a bevált gyakorlatokhoz kapcsolódó intézkedésekhez, valamint lehetővé kell tenni a géntechnológiai mentes státus elérését;

3.10 **kéri**, hogy a tagállamok és a régiók biztosítsák a szomszédos területek határokon átnyúló együttműködését az együtttermesztésre vonatkozó intézkedések hatékony működésének garantálása érdekében a határ menti területeken;

3.11 ebben az összefüggésben egy olyan weboldal létrehozását **ajánlja** az Európai Bizottságnak, amely linkeket tartalmaz a természeti helyek létező tagállami európai nyilvántartásaihoz.

Kelt Brüsszelben, 2006. december 6-án.

a Régiók Bizottsága
elnöke
Michel DELEBARRE

Régiók Bizottsága vélemény – Tárgy: „A vidéki települések szerepe az európai területek valorizálásában”

(2007/C 57/04)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Elnökség 2006. április 25-i határozatára arra vonatkozóan, hogy az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 265. cikkének ötödik bekezdése értelmében a „Fenntartható fejlődés” (DEVE) szakbizottság kapjon megbízást az „A vidéki települések szerepe az európai területek valorizálásában” témával kapcsolatos saját kezdeményezésű vélemény kidolgozására,

tekintettel a „Fenntartható fejlődés” szakbizottság 2006. évi munkaprogramjára ⁽¹⁾, amely a vidéki települések szerepét hangsúlyozva kiemeli, hogy azok fenntartják a területek egyensúlyát a gazdasági tevékenységek diverzifikációja és a polgárok számára nyújtott szolgáltatások biztosítása révén. A munkaprogram felszólít továbbá arra, hogy megkülönböztetett figyelmet szenteljünk a város és a vidék viszonyának,

tekintettel az Európa Tanács által elfogadott Európai Tájvédelmi Egyezményre ⁽²⁾,

tekintettel az Európai Parlament 2003. május 22-i jelentésére ⁽³⁾ a mezőgazdaság multifunkcionalitásáról és a KAP reformjáról,

tekintettel a 2003. novemberi Salzburgi Konferencia következtetéseire,

tekintettel 2005. február 23-i véleményére a Tanács rendeletjavaslatáról a következő tárgyban: a vidékfejlesztés támogatása az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA),

tekintettel a Tanács 2005. szeptember 20-i 1698/2005/EK rendeletére az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról ⁽⁴⁾,

tekintettel a Tanács 2006. február 20-i határozatára a vidékfejlesztésre vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokról (2007-2013 közötti programozási időszak) (2006/144/EK),

tekintettel a Bizottság „A szélessávú szakadék áthidalása” című közleményére a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, és a Régiók Bizottságának ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ CdR 54/2006.

⁽²⁾ Firenze, 2000.10.20., CETS 176.

⁽³⁾ PE 322.192 A5-0189/2003.

⁽⁴⁾ CdR 255/2004.

⁽⁵⁾ COM(2006) 129 final.